

başlar hasat edildikten sonra olmak üzere iki dönemde verilmelidir.

YETİŞTİRİCİLİĞİ

Brokoli yetiştirilecek topraklarda münavebeye dikkat etmek ve en az 3 yıl boyunca aynı tarlada lahanagillerden bir sebzenin o toprakta yetiştirilmemiş olmasına dikkat etmek gerekir. Toprak yüzeyinin altında oluşan sıkıştırılmış sert tabakanın derin sürüm yapılarak, 2-3 yılda bir kırılması gerekir. Brokoli yetiştirilecek topraklara mümkünse sonbaharda 2-3 ton ahır gübresi verilerek derin sürüm yapılır ve ilkbahara kadar tezekli bir şekilde bırakılır. İlkbaharda yağmur ve karlarla dağılan tezeler daha yüzlek bir sürüm yapılarak dağıtılır. Bu sürümden önce fosforlu gübre pulluk altına verilmelidir. Brokolinin üretimi tohum ile olmaktadır. Yastık veya viyollerde yetiştirilen fideler tohum ekiminden ilkbahar ürünü için 6-8 hafta, sonbahar üretimi için 4-5 hafta sonra dikim büyüklüğüne gelirler. Fide ile yetiştiricilik yapıldığında bir dönüm için gerekli tohum miktarı 20-30 g iken, tarlaya doğrudan ekim yapıldığında bu miktar 85-140 g çıkmaktadır. Bitkilere verilecek dikim aralıkları, 75-100 cm ve sıra üzeri 50-75 cm'dir. Erkenci çeşitler geççi çeşitlerden daha küçük bitkiler meydana getirdiklerinden daha sık aralıklarla dikilmelidir.

HASAT

Brokolide hasat, çiçek tomurcukları açmadan önce yapılmalıdır. Şayet tomurcukları açmaya ve sarı çiçek petalleri görülmeye başlarsa başlar aşırı olgunlaşmış ve pazar kalitesini kaybetmiş demektir. Ortadaki ana başın kesilmesi ile birlikte yan taraftaki sürgünler büyümeye devam ederek daha küçük başlar oluştururlar. Hasat 2-3 günde bir olmak üzere bir vejetasyon döneminde 4-6 kez yapılır.

ATATÜRK BAHÇE KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YALOVA

Tel: 0.226.814 25 20 Faks: 0.226.814 11 46
<http://arastirma.tarimorman.gov.tr/yalovabahce>

T.C.
TARIM VE ORMAN
BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar
ve Politikalar Genel
Müdürlüğü

ATATÜRK BAHÇE KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YALOVA

Çiftçi Broşürü

BROKOLİ YETİŞTİRİCİLİĞİ

Nurten SÜRMEİ

Yalova

GİRİŞ

Brokoli yeşil renkli olgunlaşmamış çiçek taslakları ile kalın ve etli çiçek sapları yenilen bir sebze türü olup, lahanaya, karnabahara, Brüksel lahanasına, alabaca, şalgam ile aynı familyada yer alır. Brokoli karnabahara oldukça benzemektedir. Karnabaharla arasındaki esas farklılık; her iki sebze de yenen kısım olan olgunlaşmamış çiçek taslaklarının karnabaharda genellikle beyaz olmasına karşılık brokolide grimsi veya mavimsi yeşil renktedir. Ayrıca karnabahardan farklı olarak brokolide kalın etli çiçek sapları da yeme değerine sahiptir. Brokolide dallanma çok sayıda olup, çiçeklenme bu dalların ucunda meydana gelir. Brokolide başlar korunmasız olarak açıkta gelişir. Brokoliyi karnabahardan ayıran diğer bir özellik de ortadaki esas başın kaldırılması ile ikinci derecede çiçek taslaklarının hemen oluşması olayıdır. İlk taçlanmadan sonra büyümenin devam etmesiyle, alttaki yaprak koltuklarında küçük taçlar meydana gelir. Brokolinin gövdesi 50–90 cm uzunluğunda olup, boğum araları lahanaya ve karnabahardan daha uzundur. Bitki oluşumu sırasında ortada 100–400 g ağırlığında bir baş meydana gelir. Bu başın kesilmesi ile yaprak koltuklarından çıkan sürgünler hızla gelişerek üzerinde yeşil çiçek tomurcukları bulunan etli sürgünler meydana gelir. Ancak bu başlar ortadaki ana baştan daha

küçük olup 10–50 g ağırlığındadır. Brokolide karnabahara benzer olarak, yetiştirilen çeşitler erkenci, orta ve geçici çeşitler olarak sınıflandırılmakla birlikte, bu gruplar arasında kesin bir ayırım yapılamamaktadır. Yetiştirme süreleri çeşitlerin erkencilik durumlarına göre değişmekle birlikte dikimden hasada kadar geçen gün sayısı, 45–130 gündür. Çeşit seçiminde çeşidin olgunluk dönemi ve bölge yetiştirme koşulları önemlidir.

YETİŞTİRME İSTEKLERİ

Brokoli serin iklim sebzesi olup, karnabahara göre iklim ve toprak istekleri bakımından daha az seçicidir. Brokolinin yetiştirilmesi için en uygun hava sıcaklığı 15–17°C olup, en fazla 24°C'ye kadar dayanır. Brokolinin yeşil sürgünlerinin kalitesinin korunması açısından yaz aylarındaki kurak ve sıcak havalarda uygun değildir. Sıcak havalarda sürgünlerdeki çiçek taslakları normal gelişme göstermez, gevşek yapılı olur ve hasattan birkaç saat sonra sürgünlerde pörsüme görülür. Çiçek tomurcuklarının gelişmesini engeller ve gevşek yapılı olmalarına neden olur. Bu nedenle yaz aylarında sıcaklık 20°C'nin üstünde olan yerlerde brokoli yetiştiriciliği uygun değildir.

TOPRAK İSTEKLERİ ve GÜBRELEME

Brokoli için en uygun topraklar iyi derene edilmiş kumrudan, killi–tınıya kadar değişen, su tutma kapasitesi yüksek topraklardır. Yetiştiriciliğin yapıldığı topraklarda iyi drenaj yapılmalıdır. Bu durum özellikle kış döneminde yetiştirilen bitkiler için daha fazla önem kazanmaktadır. Brokolinin gübrenmesi lahanaya benzerlik gösterir. Ancak gübre ihtiyaçları çeşitlere, toprak yapısına, topraktaki organik madde içeriğine ve bölgelere göre değişiklik gösterir. Bu nedenle yetiştiricilikten önce toprak analiz yaptırılmalı ve yapılan tavsiyelere göre gübrenmelidir. Gübrelemenin iyi yapılmadığı topraklarda içi boş sürgünler oluşur. Fosforlu ve potasyumlu gübrelerin tamamı ile azotlu gübrenin üçte biri dikim sırasında verilmelidir. Azotlu gübrenin kalan miktarı ise yetiştirme süresine bağlı olarak dikimden belli bir süre sonra ve ana